

ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Подібно до того, як Адам Сміт традиційно вважається батьком вільної ринкової економіки, батьком екологічної економіки (або економіки сталого розвитку) можна вважати американського економіста Германа Дейлі, який окреслив екологічно-економічний спосіб мислення. Працюючи в Світовому банку він допоміг розробити політику щодо сталого розвитку.

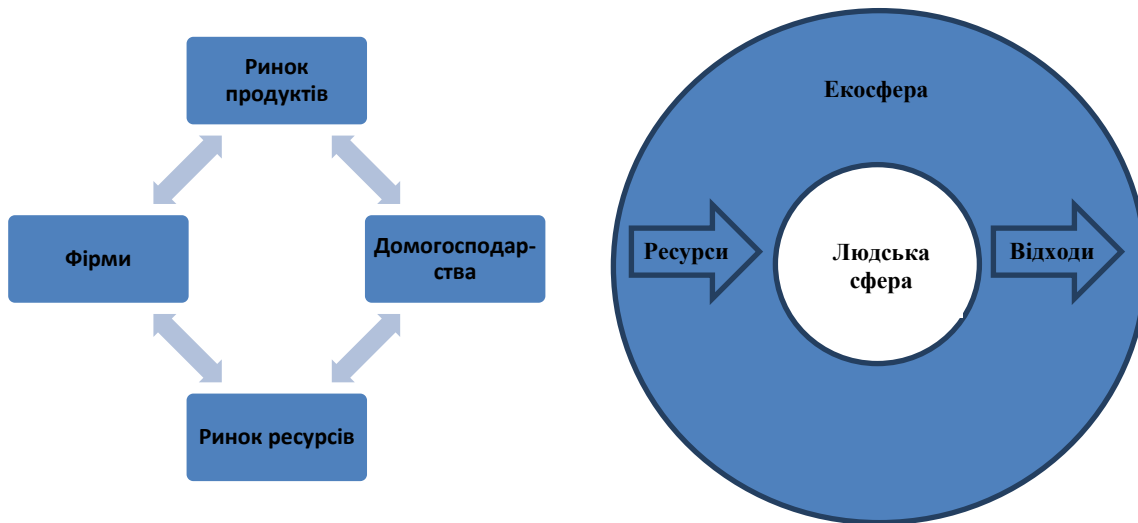

Рис. 1. Різниця між економічним (зліва) та екологічно-економічним (справа) способами мислення

У 1989 році Герман Дейлі разом з Джоном Коббом розробили індекс сталого економічного добробуту (ІСЕД) як альтернативу валовому внутрішньому продукту (ВВП) – основному макроекономічному показнику. На їх думку, цей показник більш точно відображає соціально-економічний прогрес, оскільки на відміну від ВВП він не є простою сумою всіх витрат здійснених в країні. Певні фактори, такі як розподіл доходів та витрати пов'язані із забрудненням, збалансовують ІСЕД. Приблизна формула для розрахунку ІСЕД виглядає так:

$$\text{ІСЕД} = \text{Споживання домогосподарств} + \text{Державні необоронні витрати} - \text{Приватні оборонні витрати} + \text{Формування капіталу} + \text{Послуги, надані домогосподарствами} - \text{Витрати на деградацію навколишнього середовища} - \text{Амортизація природного капіталу}$$

Кобб та Дейлі здійснили розрахунок ІСЕД у США за період від 1950 до 1986 року. Результат показав, що зростання економічного добробуту середньостатистичного американця стабілізувалося після 1970-их років, хоча економічне зростання, що розраховувалося за допомогою ВВП, продовжувалося. Відповідно до дослідження, зовнішні ефекти виробництва та нерівність розподілу доходів є основними причинами такого розвитку, у якому збільшення обсягів виробництва не обов'язково означає збільшення добробуту.

Організація Об'єднаних Націй виокремила наступні 17 цілей для людства, які необхідно досягти в рамках сталого розвитку: викоринити крайню бідність (люди, що живуть менш ніж за \$1,25 на добу); покінчити з голодом і забезпечити безперервний доступ до їжі для всіх людей; забезпечити здорове життя та добробут; забезпечити інклюзивну та якісну освіту для всіх; досягти гендерної рівності та наділити правами всіх дівчат та жінок; забезпечити доступ до води та каналізації для всіх; забезпечити доступ до доступної, надійної, екологічно чистої та сучасної енергії для всіх; забезпечити сталий економічний розвиток, зайнятість та гідну роботу для всіх; побудувати стійку інфраструктуру та сприяти сталій індустріалізації та інноваціям; зменшити нерівність між країнами; зробити міста інклюзивними, безпечними, надійними та сталими; забезпечити стабільну структуру споживання та виробництва; вжити термінові заходи для боротьби зі зміною клімату та її наслідками; зберегти океанічні та морські ресурси; контролювати ліси, боротися з опустелюванням, зупинити деградацію земель та припинити втрату біорізноманіття; сприяти справедливим, мирним й інклюзивним суспільствам; відродити глобальне партнерство заради сталого розвитку.